

En næring som tar samfunnsansvar

av Tonje Westby

Tonje Westby
tonje.westby@fnh.no

Finansnæringen skal tjene penger, men verdiskapingen skal være i tråd med en bærekraftig utvikling. Mye tyder på at næringslivets vinnere i fremtiden vil være dem som utvikler produkter og utfører tjenester på en måte som forener egen lønnsom vekst med globale samfunns- og miljømessige utfordringer.

Fokuset på, og vektleggingen av, bedrifters samfunnsansvar blir stadig sterkere. Kunder, ansatte, eiere, myndigheter og medier stiller i økende grad krav til at næringen ivaretar sitt samfunnsansvar.

Finansnæringen har i mange år tatt et aktivt ansvar utover de krav lovgivningen stiller, og vært helt i front i Norge i å utarbeide retningslinjer for etikk, miljø og samfunnsansvar. Forskning viser at drivkretene bak økt oppslutning om samfunnsansvar er nasjonal og internasjonal regulering, økt etisk bevissthet blant forbrukere, merkevarebeskyttelse, prosessforbedringer og økt interesse for samfunnsansvarlige investeringer.

Finansnæringens samfunnsansvar handler om hvordan verdiene skapes. Det forplikter bedriftene til å ta hensyn til hvordan deres

atferd påvirker mennesker, miljø og samfunn. Dette ansvaret stiller krav utover lovgivningen som finansmarkedet er underlagt.

Samfunnsansvaret dekker alt fra kapitalforvaltning og investeringer til inkluderende arbeidsliv og arbeidstakerrettigheter. Videre dreier det seg om svindel- og skadeforebyggende tiltak, sikring av liv, helse og verdier, tilpassede og gode produkter til kundene, forretningsetikk, miljømessig påvirkning, kredittpolitikk og lokalt engasjement. Å ta et aktivt samfunnsansvar innebærer å ha et langsigiktig perspektiv på virksomheten i hver enkelt bedrift.

Tonje Westby er senior kommunikasjonsrådgiver i Finansnæringens Hovedorganisasjon – FNH.

Samfunnsansvar som overordnet strategi

Alle – både enkeltmennesker, organisasjoner, myndigheter og bedrifter – har et ansvar for at deres atferd er i tråd med en bærekraftig utvikling. Finansnæringens viktigste bidrag for å ivareta sitt samfunnsansvar skjer gjennom kjernevirksmheten i den enkelte bedrift. Samfunnsansvaret må være en integrert del av bedriftenes overordnede strategi. For å kunne gjennomføre en helhetlig og effektiv strategi for samfunnsansvar er det avgjørende at bedriftens eiere, ledelse og ansatte alle deltar i dette arbeidet. Det må derfor arbeides med kunnskap og holdninger i hele bedriften. Dette er grunnlaget for en bærekraftig verdiskaping.

Næringslivet en del av løsningen

Klimautfordringene har stor oppmerksomhet og de enorme utfordringene knyttet til global oppvarming krever handling. Næringslivet må være en del av løsningen, og ikke en del av problemet. Utslipp av klimagasser fører til temperaturøkninger som gir mer ekstremvær, og endrede levekår. Finansnæringen vil ta sin del av svaret for å sette i verk tiltak lokalt, nasjonalt og internasjonalt for å redusere utslipp av klimagasser.

Bedriftenes egen belastning på miljøet kan reduseres gjennom mindre energibruk, kildesortering, miljøvennlig teknologi og en bevisst politikk i forhold til reisevirksomhet. Opprettelsen av miljøfond, miljøkrav i forhold til kredittgivning, eller belønning av miljøvennlig adferd hos kundene er tiltak som kan bidra i en miljøvennlig retning.

Samfunnsansvarlige investeringer

Samfunnsansvarlige investeringer handler om å ta ansvar for hvor penger plasseres. Ulike typer fond forvaltet etter etiske retningslinjer

er kanskje den delen av finansnæringens arbeid med samfunnsansvar som har fått mest oppmerksomhet. FNHs egen kartleggingsundersøkelse viser at et flertall av våre medlemmer stiller krav til at de investeringene de gjør, ikke er basert på noe som er produsert av bedrifter involvert i korruption, produsert av barn, produsert av bedrifter som bruker sikkerhetsstyrker som begår overgrep, produsert på måter som er skadelige for miljøet, produsert under dårlige arbeidsforhold eller produsert i fabrikker der fagforeninger er forbudt. Enkelte av FNHs medlemmer investerer heller ikke i bedrifter som produserer landminer eller masseødeleggelsesvåpen, tobakk eller pornografi.

Det er ulike innfallsvinkler til den praktiske forvaltningen av samfunnsansvarlige investeringer. Man kan la være å investere i bedrifter som ikke oppfyller bestemte krav (negativ filtrering), eller man kan velge å kanalisere investeringer til bedrifter som utpeker seg positivt i forhold til etiske og miljømessige forhold (positiv filtrering). Noen kombinerer både negativ og positiv filtrering, hvor hele bransjer velges bort, samtidig som det investeres i resterende bransjer etter positive kriterier.

Et internasjonalt marked

Stadig flere bedrifter opererer i land med andre krav enn vi er vant med fra Norge. Da er det spesielt viktig at bedriftene har et aktivt forhold til sin egen politikk og at de viser særlig aktsomhet. Bedrifter med investeringer internasjonalt bør som eiere eller låne-givere til utenlandske selskaper ha høy bevissthet omkring disse utfordringene.

Mange av FNHs medlemmer har knyttet seg til FNs *Global Compact*. Det var FNs generalsekretær Kofi Annan som i 1999 tok initiativ til det globale nettverket Global Compact. Han inviterte bedrifter over hele verden til å delta, og til å fremme ti grunnleggende

prinsipper om menneskerettigheter, arbeids-takerettigheter, miljø og anti-korrasjon. En rekke nordiske bedrifter har forpliktet seg til Global Compact og deltar i nettverket hvor Næringslivets hovedorganisasjon (NHO) er kontaktpunkt.

Samfunnsansvar lønner seg

Finansnæringens hovedfunksjoner omfatter kapitalformidling, kapitalforvaltning og risikoavlastning. Dette er langt mer enn ”pengeflytting” og bidrar til en vesentlig verdiskapning i Norge. Det påligger alle aktører i finansnæringen å ta hensyn til hvordan denne verdiskapningen påvirker mennesker, miljø og samfunn og bidra til en bærekraftig utvikling.

Det er ikke slik at det er noen motsetning mellom det å sikre verdier for aksjonærerne og investorene, og det å ta et aktivt samfunnsansvar. Stadig flere virksomheter innser at langsiktige økonomiske resultater kan bli påvirket av hvordan samfunnsansvaret ivaretas. Dette er mest fremtredende innenfor investerings- og kredittvirksomheten. I bankene er det en løpende diskusjon om miljøkriterier skal vurderes ved kredittgivning, eller om kredit i det hele tatt skal ges til bedrifter som på en eller

annen måte oppfattes som uetiske. De forsikringsselskapene som driver med skadeforsikring, må forholde seg til klimaendringene og de utfordringene det stiller. Finansnæringen skal tjene penger, men det er ikke likegyldig hvordan det skjer. Tillit og et godt omdømme er også helt avgjørende for finansnæringen.

Rapportering gir tillitt

Samfunnsansvar knyttes opp mot en rekke indikatorer. En sentral referanse her er indeksen som er utarbeidet av *Global Reporting Initiative (GRI)*, og som flere av FNHs medlemmer bruker. Målet med GRI er at rapportering fra selskapene skal baseres på samme struktur og derfor være sammenlignbare. Den måler selskapenes oppfølging av samfunnsansvar i forhold til selskapenes generelle profil, økonomiske adferd, miljøpåvirkninger, helse, miljø og sikkerhetsaspekter, arbeids-takerettigheter og arbeidsforhold samt menneskerettigheter og produktansvarlighet. FNH oppfordrer alle sine medlemmer til å benytte GRI eller lignende rapporteringssystemer som er tilpasset driftens størrelse og aktivitetsområder. Rapportering gjør at bedriftene kan etterprøves på sin innsats, og det skaper økt tillitt og troverdigheit.